

ОСОБЛИВОСТІ ПРОЕКТУВАННЯ СУЧАСНИХ БУДІВЕЛЬ В ІСТОРИЧНИХ ЦЕНТРАХ МІСТ НА ПРИКЛАДІ МОНРЕАЛЯ (КАНАДА)**Снядовський Ю. О.,**

sniadovskydoc@odaba.edu.ua, ORCID: 0000-0002-2798-2628

Захаревська Н. С.,

zaharevska.abs@odaba.edu.ua, ORCID: 0000-0001-6078-6605

Одеська державна академія будівництва та архітектури

Анотація. Статтю присвячено аналізу типів дизайнерських прийомів, які використовуються для створення гарних архітектурних композицій в історичній частині міста. Сучасна архітектура в історичних центрах міст часто викликає суперечки та розбіжності. На одному боці знаходяться захисники класичного стилю, які стверджують, що сучасність не здатна вписатися в історичну тканину, а на іншій – прихильники новаторства, які вважають, що нові ідеї можуть збагатити міський ландшафт.

Є багато способів поєднати сучасний дизайн із класичною архітектурою. Краще використовувати сучасні архітектурні засади, ніж проводити історичну реконструкцію. Вдалі архітектурні композиції, складені зі старовинних і сучасних будівель, можна побачити в Монреалі.

Ключові слова: поєднання архітектурних стилів, історичний центр міста, сучасна архітектура, Монреаль.

Вступ. В даний час, при зростаючій щільності забудови, необхідно не просто проектувати будівлі, але грамотно вписувати в вже існуючий екстер'єр міста. В умовах реконструкції забудови архітектори повинні не тільки зберегти старовинну забудову, адаптуючи її під потреби людей, їх побут та ритм життя, але й гармонійно вписати до неї сучасної архітектури. У рамках цієї роботи зроблено спробу встановити можливість гармонійного синтезу старого та нового з урахуванням збереження цілісності історичної забудови. Питання, як сучасна архітектура може поєднуватися з класичними конструкціями, особливо актуальне у світі швидких змін, які відбуваються у традиційних ландшафтах. Монреаль може це проілюструвати, оскільки будинки в архітектурному стилі можуть не тільки добудовувати, а й перефарбовувати історичну частину міста (рис. 1).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Існує поширена думка, що сучасна архітектура поступається своєю класичною красою і, отже, не може поєднуватися з нею. Однак таке твердження є поверховим і не враховує низку важливих факторів. Краса творів мистецтва залежить не так від стилю, як від якості його виконання, а також від здібностей архітектора адаптувати нові ідеї до існуючого контексту. Класична архітектура також відрізняється естетичним сприйняттям, яке можна легко довести на прикладі Одеси. Будівлі міста зведені у різні історичні епохи, відрізняються зовнішнім виглядом та якістю виконання.

Центральні вулиці вкриті красивими спорудами, тоді як передмістя часто страждають від шкідливого еклектичного пристрою. Цей контраст досягається тим, що конструкція краси найчастіше еквівалентна витратам на її створення та підтримку. Насамперед слід змінити розуміння спадщини – сприймати її не як чужорідний об'єкт із минулого, а як органічну частину розвитку міста [2].

Рис. 1. Панорама історичного центру міста Монреаль [1]

Другий важливий крок – розробити політику просторового розвитку міст і планувальні документи, які були б актуальними та доступними для оцінювання усім мешканцям незалежно від їхніх інтересів. Проблеми стильової взаємодії старої (історичної) та нової архітектури розглянуто у ряді робіт вітчизняних та зарубіжних авторів [2, 3].

Постановка завдання. На прикладі Монреаля розглянути органічну взаємодію старовинних будівель із сучасними проектами та проаналізувати дизайнерські прийоми досягнення необхідної єдності. У цьому місті взаємодія різних архітектурних стилів створює атмосферу, де історичні елементи органічно переплітаються із сучасним дизайном (рис. 2). Такі будівлі, незважаючи на їхню потенційну суперечливість, здатні добудувати та збагатити міське середовище. Це викликає інтерес як у мешканців, так і у туристів, які створюють унікальну візуальну міську мову. Результат такого з'єднання – незабутній і динамічний міський пейзаж, де кожна епоха залишила свій слід (рис. 3).

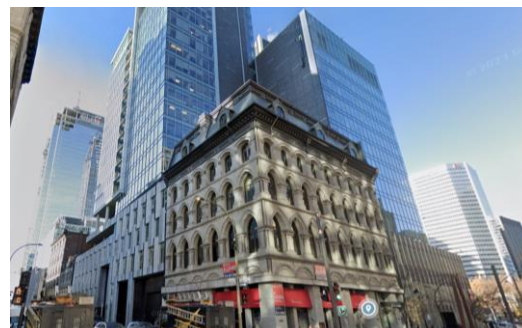
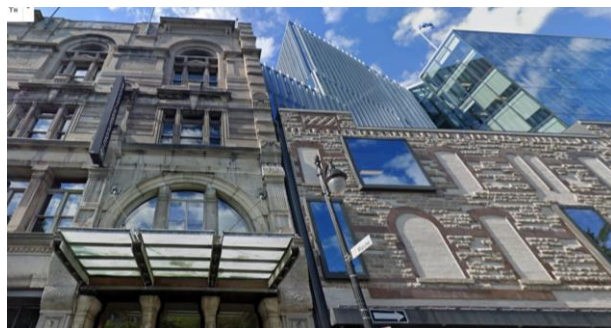

Рис. 2. Громадські будівлі у центрі міста [фото автора]

Рис. 3. Культові будівлі у центрі міста [фото автора]

Основний матеріал і результати. Поєднання різних архітектурних стилів викликає суперечки серед експертів. Всі архітектори та критики розглядають таке сусідство як сміливий експеримент, що сприяє створенню унікального вигляду міста. Вони вважають, що контрастні елементи можуть привнести свіжість та оригінальність у стриману класичну оболонку. Інші ж висловлюють побоювання, що подібні підходи негативно впливають на сприйняття класичних будівель. З їхньої точки зору, сучасна будівля, вбудовуючись в історичний контекст, може затьмарити пишність класики і сказати їй первісний задум.

Важливим аспектом цієї дискусії є здатність сучасного дизайну вписуватися в історичне середовище, що можливо завдяки безлічі архітектурних прийомів. Нещодавно відкрита бібліотека Мезонньов, є чудовим прикладом цього злиття. Хоча стара ратуша залишилася практично недоторканою, прибудова, натхненна традиційним дизайном з сірим вапняком і вертикальними лініями, є прикладом вдалого поєднання старого і нового. Побудована в 1912 році будівля у стилі боз-ар спочатку була ратушою муніципалітету Мезонньов. Згодом він використовувався як школа, а з 1925 по 1967 його займав Радієвий інститут Монреальського університету для проведення досліджень раку.

Початкова будівля з характеристиками спадщини потроїла свою площу завдяки реставраційним роботам, проведеним влітку 2020 року та відкритому у 2023 році. До будівлі були додані два сучасні скляні крила від фірм Dan Hanganu Architects та EVOQ Architecture, а також прикрашено сад та барвіста та повністю упорядкована площа Ернест-Жандро (рис. 4).

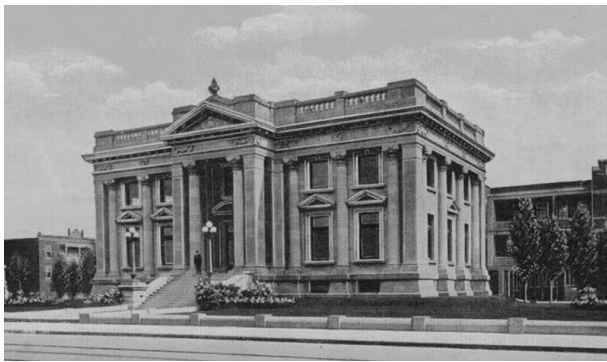

Рис. 4. Бібліотека Мезонів, 2023 р.[1]

Старі структури можуть розповісти нам про культуру, історію та цінності минулого, а нові здатні змінити район (майже завжди на краще). Замість проведення традиційної реконструкції, яка призводить до невдалого прикладу, коли зберігається лише вуличний фасад будівлі, раціональніше використовувати сучасні архітектурні принципи, що дозволяє створювати будівлі, які зберігають свою функціональність та естетичну оригінальність, не нав'язуючи історичну стилізацію. Така думка затверджується Віденським меморандумом 2005 року, що ясно вказує: «Сучасна архітектура має уникати всіх форм псевдоісторичного дизайну, оскільки він не відповідає ні історичним, ні сучасним вимогам» [4].

Рис. 5. Монреальський музей образотворчих мистецтв [2]

Монреаль є яскравим прикладом вдалого поєднання сучасного та класичного стилів. Архітектурні композиції, представлені у цьому місті, продемонстрували, що різні епохи можуть співіснувати та створювати цікавий візуальний діалог. Наприклад, такі будівлі, як Музей образотворчих мистецтв та Центр сучасного мистецтва, відрізняються сміливими рішеннями, які гармонійно доповнюють історичні будівлі своєю органікою та стильним підходом (рис. 5). Поєднання різних стилів може викликати як захоплення, так і критику. Одні бачать у цьому контрастний та сміливий дизайн, який приваблює погляд та виділяє об'єкт на тлі навколишньої архітектури. Інші ж вважають, що різноманіття стилів шкодить гармонії історичного середовища і поступається її значущості. Важливо, що у кожній з цих думок є частка правди. Створення взаємозв'язків між минулим та сучасним ставлять перед архітекторами, унікальними завдання.

У 2014 році керівництво готелю вирішило провести необхідні перетворення, щоб зробити приміщення прибутковими, відремонтувати приміщення та додати житлову складову, гідну «Grande Dame». Архітектори мали спроектувати це крило в єдиному доступному місці на ділянці, а саме на даху та вздовж західного фасаду будівлі над гаражем 1930-х років. Якщо сучасні поверхи розташовані позаду, щоб не відволікати увагу від неокласичного вигляду існуючої будівлі, то нові квартири зі своїми скляними та сталевими оболонками добре видно, але не спотворюють весь оригінал (рис. 6) [2].

Рис. 6. Реконструкція готелю The Ritz-Carlton [1]

Монреаль згодом бачитиме дедалі більше подібних злиттів, вік міста пропонує сучасним архітекторам кілька старовинних полотен. Ми можемо тільки згадати продовження реконструкції спортивного клубу МАА, побудованого в 1905 році і увінчаного 32-поверховою вежею. Як і у всіх інших формах мистецтва та дизайну, все залежить від особистих уподобань. Я вірю, що це можливо в умілих руках. Насправді те, що одним може здатися жахом, для інших легко може вважатися дивом. Останнє слово залишається за власником будівлі. Якщо хтось має стару будівлю, в яку він хоче вдихнути нове життя, додавання сучасної прибудови може стати для нього ковтком свіжого повітря (рис.7) [3].

Щоб успішно інтегрувати сучасну архітектуру в історичні контексти, архітекторам необхідно мати у своєму арсеналі відповідні прийоми та методики. Освітні програми повинні включати заняття відповідно до сучасних архітектурних стратегій та дизайнерських прийомів, при цьому не забуваючи про важливість класичного декору. Це дає архітекторам можливість створювати проекти, які не лише наголошують на сучасності, а й поважають історичну спадщину. Таким чином, вони можуть працювати у традиціях, не втрачаючи індивідуальності та креативності [7].

Рис. 7. Реконструкції спортивного клубу МАА [3]

На прикладі налаштування кварталу на розі вулиць Ru de la montagne, Wellington st можна побачити вдалий прийом поєднання дизайну різних епох. За основу, як однієї з композиційних складових, прийнято архітектуру стародавньої двоповерхової (з мансардою) будівлі, що зберігається. У нову, багатоповерхову забудову кварталу, як один з компонентів їхньої об'ємної структури, вставлені аналогічні за обсягом і текстурою (червоної цеглини) фрагменти (рис. 8). Тут варто відзначити, що важливо дотримуватися масштабу і пропорції будівлі, що копіюється. Як не особливо вдалого зразка, на наш вигляд, можна навести приклад такої висотної будівлі. В основу його дизайну закладено структуру (і текстуру) фасаду, характерного для історичної забудови міста. Але через відсутність рішення структури всього обсягу будівлі, його пропорцій, будівля вийшла дещо примітивною.

Рис. 7. Реконструкції спортивного клубу МАА [3]

Не можна фасади нових будівель, які багаторазово перевершують за своїм обсягом, будівлі історичного налаштування, цілком структурувати такими ж фасадними елементами, прийомами. Одним із вдаливих прикладів складання єдиної композиції з історичних та

сучасних об'єктів є прийом, коли нові будівлі оформлюють гарну архітектурну споруду як тло. Особливо ефектно така композиція виглядає, коли цей «фон» оформлений фасадами з текстурою, що відбиває. Аналогами такого прийому можуть служити будівлі, розміщені на тлі природного ландшафту (рис. 9).

Рис. 9. Ефект «вишенька на торті» [фото автора]

Якщо ж нова і існуюча історична будова за своїм типом, і обсягом відповідають одна одній, то щоб об'єднати їх в єдиний ансамбль достатньо додати в оформлення фасадів узагальнюючу їхню текстуру (в даному випадку – червона цегла (Рис. 10)).

Рис. 10. Церква Святого Ігнатія Лойоли, У 1966 році була побудована нова церква як окрема споруда, крім коледжу [фото автора]

Текстура червоної цегли є сполучною ланкою в дизайні фасадів історичних та сучасних будівель, коли вирішується завдання створення характерної композиції. У цих прикладах навіть за відсутності поруч історичних будівель глядач все одно відчуває їхню присутність і вплив (рис. 11). Саме наявність як об'єднуючий фактор текстури облицювальної цегли, певною мірою, полегшує завдання архітекторам. Лицьова цегла, на відміну від фасадної штукатурки, текстура, що широко застосовується в сучасному дизайні.

Рис. 11. Використання, характерної для історичних кварталів, фасадної текстури у сучасних фасадах [8]

Оброблені штукатуркою фасади історичних будівель припускають, як правило, наявність декоративних елементів, - ліпнини, рустів, ін. оформляючи їх «під старовину».

Ліпнина - не характерний елемент для дизайну сучасних будівель. Тому механічно навішуючи цей декор на сучасний фасад, ми створюємо підробку в повному розумінні цього слова, але підробка оцінюється дешево. Проте, спокуса використання такого прийому обґрунтовується тим, що цього «не помітять», а якщо й помітять, то не будуть сильно обурюватися тому, що теза будувати в ансамблі зі старовинними будинками легко підмінюється поняттям будувати «під старовину».

Характерною особливістю дизайнерського походу у будівництві нових, сучасних об'єктів є повноцінне поєднання стилів різних епох не лише екстер'єрно, а й в інтер'єрах будівель. Головне в цьому творчому процесі - почуття масштабу, ритму, текстур, при складанні композиції (втім, як при створенні будь-якого твору мистецтва. Рис. 12).

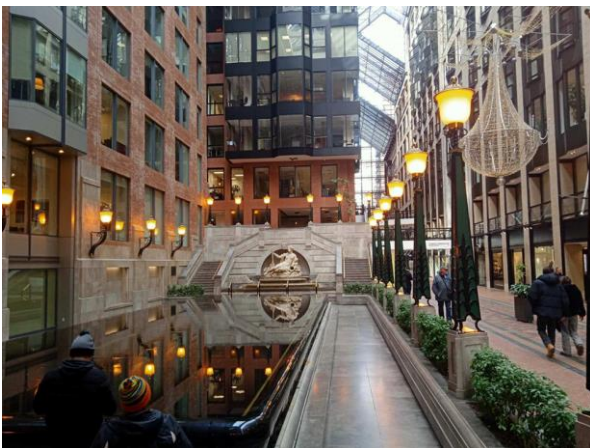

Рис. 12. Інтер'єри торгово-офісного центру [фото автора]

Сьогодні у нашому рідному місті – Одесі періодично виникають дебати щодо правомірності будівництва будівель у її історичному центрі. Одна з спекотних суперечок виникла через розпочате будівництво поряд з місцевою пам'яткою – «будинком-стіною». Ця будівля називається так тому, що з певного ракурсу вона сприймається як стіна, що окремо стоїть [9] (рис.13).

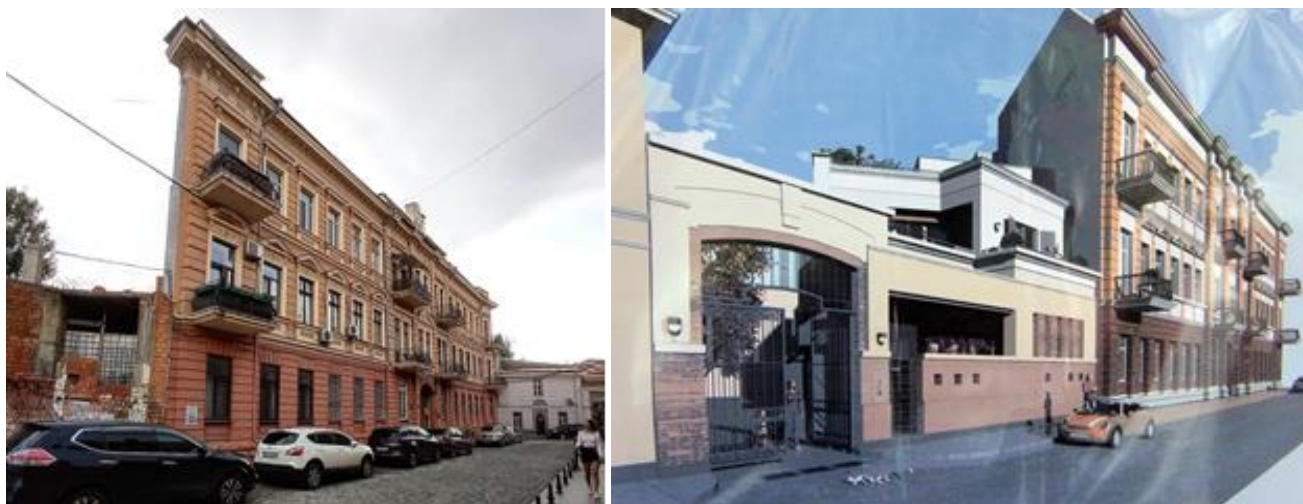

Рис.13. «Дім-стіна»: сьогоднішній стан та проєкт забудови сусідньої ділянки [10]

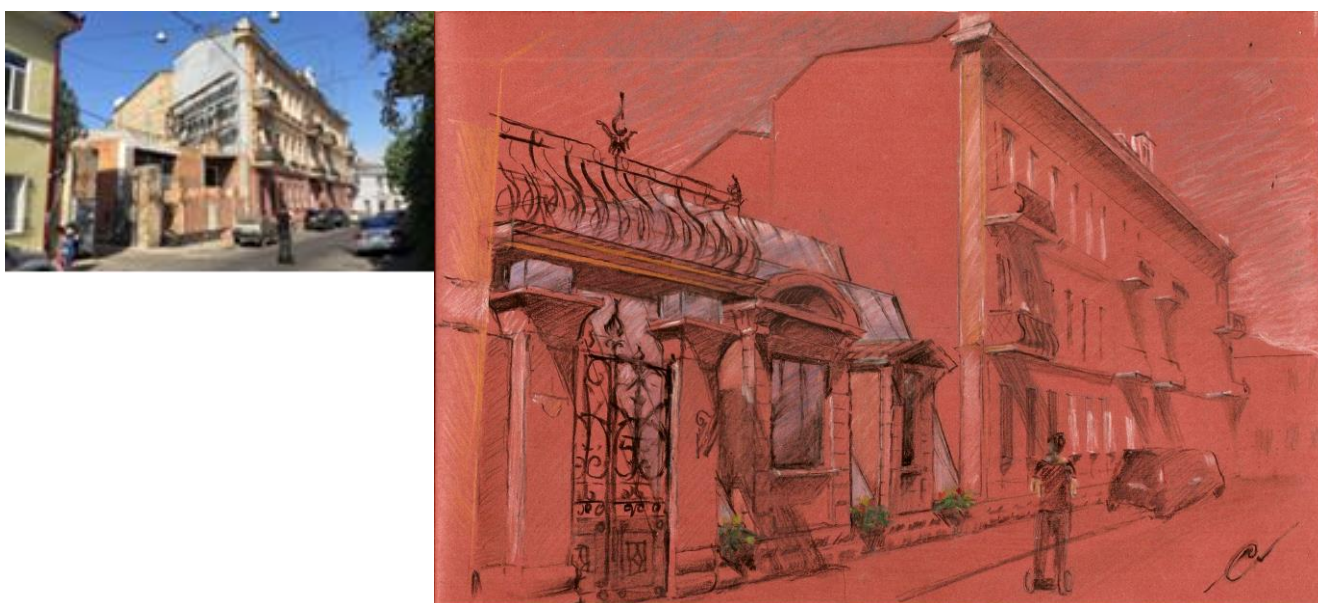

Рис.14.Варіант вставки нового будинку в історичну забудову [ескізна пропозиція Снядовського Ю.О.]

Роблячи висновок з аналізу наведених вище прикладів можна стверджувати, що нова будівля, що проектується, повинна: по-перше не поступатися за якістю дизайну, по-друге доповнювати композицію, посилюючи красу (або незвичайний, привабливий ефект) сусідньої будівлі. В даному, конкретному випадку необхідно посилити ефект стіни, зробивши її доступною для огляду, починаючи з самого низу, від вимощення. Для цього фасадну стіну будівлі, що прибудовується, виконати за типом мансарди (рис. 14).

Висновки. За результатами дослідження можна стверджувати, що сучасна архітектура має потенціал стати окрасою історичних частин міста. Успішне поєднання різних стилів можливе за умови, що архітектори керуватимуть якістю, політикою, контекстом та новаторством. І тільки так можна досягти гармонії між старою та новою архітектурою. Для формування нових архітекторів, здатних мислити поза стандартними рамками, необхідно включення до навчальних програм занять з сучасних дизайнерських прийомів. Ці заняття можуть проводитися паралельно з вивченням класичних стилів, але акцент повинен зміщуватися на сучасні тенденції та способи їх інтеграції у містобудівне середовище.

Це має особливе значення у світлі того, що сучасні архітектори мають бути підготовлені до викликів, пов'язаних із розбудовою історичних районів. Вони повинні не тільки знати історію архітектури, але й мати знання про актуальні світові тенденції в дизайні та будівництві.

Пошук оптимального поєднання ново проєктованих будівель з середовищем, що історично склалося є цікавим і водночас творчо важким завданням. Залежно від ролі ново зведеного у забудові будівлі, що склалася, можуть бути використані основні прийоми – протиставлення історичному оточенню, або підпорядкування навколишньої забудови та її стилістичним характеристикам. Сучасному архітектору необхідно дбайливо ставитись до історичної забудови, вбудовуючи нові будівлі так, щоб забезпечити гармонійне співіснування старого та нового в архітектурно-просторовому середовищі міста.

Література

[1] Mariage de l'architecture contemporaine et ancienne: website.URL: <https://proposmontreal.com/> (the date of application: 1.10.2024).

[2] «Всесвітня спадщина та сучасна архітектура – управління історичним міським ландшафтом»: вебсайт.URL: <https://whc.unesco.org/document/6814> (дата звернення 1.10.2024).

[3] Поєднання сучасної та старовинної архітектури: вебсайт.URL: <https://proposmontreal.com/> (дата звернення 6.10.2024).

[4] Віденський меморандум «Всесвітня спадщина та сучасна архітектура – управління історичним міським ландшафтом»: вебсайт. URL: <https://lnup.edu.ua/attachments/article/5671> (дата звернення 6.10.2024).

[5] Особливості стильового поєднання старої та нової архітектури в умовах післявоєнного відновлення міст України: вебсайт. URL: <https://doi.org/10.30838/J.BPSACEA.2312.260422.15.847> (дата звернення 6.10.2024).

[6] Снядовський Ю.О., Захаревська Н.С. Сучасні архітектурні стилі як прикраса історичного міста (на прикладі м. Монреаль) . Тези доповідей 80-ї науково-технічної конференції професорсько-викладацького складу ОДАБА, Одеса-2024, С.34

[7] Методичні вказівки «Проектування в історично сформованному середовищі». О.Л.Михайлишин, О.В. Матвіюк.- Рівне: НУВГП, 2017.-26 с.: вебсайт.URL: https://ep3.nuwm.edu.ua/6172/1/03_08_01.pdf (дата звернення 10.10.2024).

[8] Інститут просвіти. Архітектура яка змінила обличчя старих міст : вебсайт.URL: <https://iprosvita.com/arkhitektura-iaaka-zminyla-oblychchia-starykh-mist/> (звернення 10.10.2024).

[9] Будівництво у знаменитого «будинку-стіни» в Одесі зупинено.: вебсайт.URL: <https://dumskaya.net/allnews///2012/09/12/> (дата звернення 20.10.2024).

[10] Фото «будинку стіни» в Одесі : вебсайт.URL: https://idei.club/uploads/posts/2022-02/thumbs/1644602994_8-idei-club-p-dom-stena-v-odesse-interer-krasivo-foto-12.jpg (дата звернення 20.10.2024).

References

[1] Mariage de l'architecture contemporaine et ancienne :website.URL: <https://proposmontreal.com/> (the date of application: 1.10.2024).

[2] «Vsesvitnya spadshchyna ta suchasna arkhitektura – upravlinnya istorychnym mis'kym landshaftom» :website.URL: <https://whc.unesco.org/document/6814> (data zvernennya 1.10.2024).

[3] Poyednannya suchasnoyi ta starovynnoyi arkhitektury: website.URL: <https://proposmontreal.com/> (data zvernennya 6.10.2024).

[4] Videns'kyu memorandum «Vsesvitnya spadshchyna ta suchasna arkhitektura – upravlinnya istorychnym mis'kym landshaftom» :website.URL: <https://lnup.edu.ua/attachments/article/5671> (data zvernennya 6.10.2024).

[5] Osoblyvosti styl'ovoho poyednannya staroyi ta novoyi arkhitektury v umovakh pislyavoyennoho vidnovlennya mist Ukrayiny: website.URL: <https://doi.org/10.30838/J.BPSACEA.2312.260422.15.847> (data zvernennya 6.10.2024).

[6] Snyadovs'kyi YU.O., Zakharevs'ka N.S. Suchasni arkhitekturni styli yak prykrasa istorychnoho mista (na prykladi m. Monreal'). Tezy dopovidey 80-yi naukovo-tekhnichnoyi konferentsiyi profesors'ko-vykladats'koho skladu ODABA, Odesa-2024, S.34

[7] Metodichni vkazivky «Proektuvannya v istorychno sformovanomu seredovyshchi». O.L.Mykhaylishyn, O.V. Matviyuk.- Rivne: NUVHP, 2017.-26 s.: vebsayt.URL: https://ep3.nuwm.edu.ua/6172/1/03_08_01.pdf (data zvernennya 10.10.2024).

[8] Instytut prosvity. Arkhitektura yaka zminyla oblychchya starykh mist : vebsayt.URL: <https://iprosvita.com/arkhitektura-iaka-zminyla-oblychchia-starykh-mist/> (zvernennya 10.10.2024).

[9] Budivnytstvo bilya znamenytogo «budynku-stini» v Odesi prypyneno.: vebsayt.URL: <https://dumskaya.net/allnews///2012/09/12/> (data zvernennya 20.10.2024).

[10] Foto «budynku stiny» v Odesi : vebsayt.URL: https://idei.club/uploads/posts/2022-02/thumbs/1644602994_8-idei-club-p-dom-stena-v-odesse-interer-krasivo-foto-12.jpg (data zvernennya 20.10.2024).

PECULIARITIES OF DESIGNING MODERN BUILDINGS IN HISTORIC CITY CENTERS ON THE EXAMPLE OF MONTREAL (CANADA)**Sniadovsky Y.,**

sniadovskydoc@odaba.edu.ua, ORCID : 0000-0002-2798-2628

Zakharevska N.,

zaharevska.ns@gmail.com, ORCID :0000-0001-6078-6605

Odesa State Academy of Civil Engineering and Architecture

Abstract. The article is dedicated to the analysis of design techniques used to create harmonious architectural compositions in the historical parts of a city. Modern architecture in historic city centers often sparks debates and disagreements. On one side, there are defenders of the classical style who claim that modern designs cannot integrate into the historical fabric, while on the other, there are advocates of innovation who believe that new ideas can enrich the urban landscape. There are many ways to combine modern design with classical architecture. It is better to use modern architectural principles rather than pursue historical reconstruction. Successful architectural compositions, combining both old and modern buildings, can be seen in Montreal.

The issue of stylistic interaction between old (historic) and new architecture has been examined in various works by domestic and foreign authors [3, 4]. There is a widespread belief that modern architecture is inferior to classical beauty and, therefore, cannot be combined with it. However, such a claim is superficial and does not take into account a number of important factors. Classical architecture also varies in terms of aesthetic perception, which can easily be demonstrated using the example of Odesa.

Using Montreal as an example, the goal is to propose examples of the organic interaction between old buildings and modern projects. In this city, the interaction of various architectural styles creates an atmosphere where historical elements are seamlessly intertwined with modern design (fig. 2). The aim of this article is to explore and analyze the design techniques that achieve such an effect.

The results of the study suggest that modern architecture has the potential to enhance the beauty of historical parts of a city. The successful combination of different styles is possible if architects are guided by quality, policy, context, and innovation. Only in this way can harmony between old and new architecture be achieved. To cultivate new architects capable of thinking outside the box, it is essential to include courses on modern design techniques in educational programs. These courses can be conducted alongside the study of classical styles, but the emphasis should shift towards contemporary trends and ways of integrating them into urban planning.

First and foremost, the understanding of heritage needs to change – it should be perceived not as a foreign object from the past in relation to modernity, but as an organic part of the city's development. The second important step is to develop a spatial development policy for cities and planning documents that would be relevant and accessible for evaluation by all residents, regardless of their interests.

Keywords: combination of architectural styles, historical city center, modern architecture , Montreal.